

שימחת החג

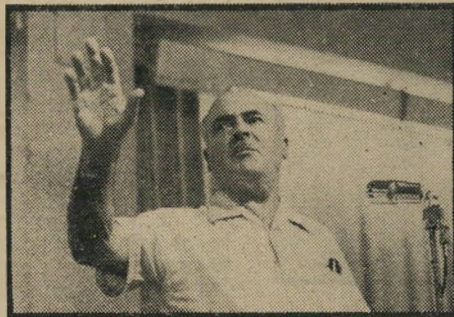
רק עכשיו הגיע אלי סיפור המסמל — בשבילי לפחות — יותר מכל סיפור אחר את שימחת חגי העצמאות האחרון.

בערב יום העצמאות, כשהרחובות היו מלאים מחבלים צעירים מצויידים בנשק קר עברה מורה צעירה ברחוב חובבי ציון בתל-אביב, ובקומת הקרקע של אחד הבתים הישנים ראתה מבעד החלון הפי-

כשבן-אהרונו מתרגז

כללית, אם כי לא טוטאלית, אני נמנה על אהדיו של יצחק בן-אהרון: ישרו, גילוי-לבו, תקיפותו ואפילו חוצפתו, הי מתגלים במאבקים הציבוריים אותם מנהל מזכיר ההסתדרות בשם ולמען האינטרסים של הפועלים, מעוררים יראת-כבוד. יחד עם זאת מעוררים בי לא אתה התי פרצותיו הרגשיות של בן-אהרון תמיהה רבה. קשה לי להבין איך אדם, בעל ראש בריא ושכל ישר כשלו, אינו מצליח להשיג תלט על הסערות האמוצינוליות, הפוקדות אותו מדי פעם בפעם.

הדבר אמור לגבי הסתערותו על הגברת חנה זמר, כאשר זו מעזה לפרסם ב"דבר" מאמר ביקורתי, שאינו מוצא חן בעיניו, והדבר אמור גם לגבי הברזאן שמזכיר ההסתדרות הפגין בשבוע שעבר בכנס סטודנטים של אוניברסיטת באר-שבע. כמחצית השעה לאחר תחילת הכנס עזב האורח בן-אהרון את האולם, בתגובה ל"שתי שאלות שהוגשו לו. סטודנט אחד

רצה לדעת אם נכונה ההתרשמות שחלק גדול מחברי ההסתדרות רשומים כחברים בגלל השרות של קופ"ח, והאם זו הסיבה שבגללה הוגש חוק-בריאות-ממלכתי כפי שהוגש, במגמה לחזק את ההסתדרות. סטודנט שני שאל האם ההסתדרות לא איבדה את תפקידה במדינה, ברגע שמחייבים עובדי דים להצטרף להסתדרות נגד רצונם, כמו במיקרה שאירע בפתח-תיקוה, או כמו במיקרה של פועלי חברת זלג, ששבתו מפני שסירבו להצטרף לקופת תגמולים של ההסתדרות.

לשמע השאלות הענייניות האלה נטל בן-אהרון את ניירותיו, ועוב את האולם, כשהוא מכריז בחימה: "שאלות אלה פרו-בוקטיביות ומראות על בורות, גסות ו"רשעות, ואין אני מוכן להשיב לבור או לרשע!"

דובר ההסתדרות, אשר נתבקש להגיב על תקריט זה, הרחיק לכת עוד יותר ו"איים את השואלים בהתנהגות בריינות! קבוצת מתפרעים ש"ח"רסן", לדבריו, "הציגה שאלות פרובוקטיביות ו"חסרות-שמעות, המבוססות על השמצות ושמעות שאין להן בסיס ושחר". לא פחות ולא יותר: מה יש מה קרה? אפשר לחשוב שהסטודנטים שאלו את בן-

סרטן שיגרת

נדמה לי שאחרי עבודה של שנתיים ב"העולם הזה", אחרי שהפגנתי לא אחת את חרותי לבקר ולתקוף את המתפרסם בשבועון אפילו על ידי עורכו, אני יכול להרשות לעצמי, סוף-סוף, להגיד מילה

האמיתית של נונקונפורמיסט הוא זכותו להסכים עם דעתו של העורך. רק כתבים שעמדו במבחן הראשון רשאים לגשת ל"מבחן השני מבלי שיתעורר ספק ביחס למידת האובייקטיביות שלהם.

(לפני שנים רבות, כאשר הדר עזריאל קרליבך ז"ל הציע לי להעביר את מדורי השבועי "מה נשמע" מ"דבר השבוע" ל"מעריב", ביקשתי לברר קודם כל מה מידת חופש הבעת-הדעה שתינתן לי בי-עתונו וקרליבך הבטיח לי שאיננה לפחות מהחופש ממנו נהניתי ב"דבר השבוע". מודרך על ידי המבחן הראשון לחרותו של בעל-טור, סירפתי לו שב"דבר הש"בוע" יכולתי לכתוב ככל העולה על רוחי לא רק נגד העתון אלא אפילו נגד בן-גוריון. קרליבך הממזר חייך במשוכה וא"מר "גם אצלנו תוכל לכתוב מה שאתה רוצה נגד... בן-גוריון".)

ובכן תגובתו של אורי אבנרי לביקורת הציבורית על מסקנות ועדת-תיקון (ה"עולם הזה" 1808) היא הדבר החשוב והיטודי ביותר שנאמר או נכתב בארץ בפרשה זו. הנורמות החברתיות והמוסריות המשתמעות ממסקנות הרוב של ועדת התיקון אינם דבר חדש. ועדת-תיקון פשוט אישרה כאן — לראשונה אולי — גישה מוסרית פסולה המהווה, מאז קום המדינה לפחות, יסוד עליו הוקמו מפעלים חיוניים וחשובים רבים בארץ. גישה זו אומרת בתמציתיותה שאדם העושה דברים למען החברה והמדינה אינו חייב להיות צדיק. כתגובתו זו חשף לדעתי אורי אבנרי את אחד הנגעים היסודיים ביותר במדינה. איש מבין הכתבים שהסתערו על מסקנות הרוב בוועדת-תיקון לא נגע בשרוש הב"עיה. כולם עד אחד ראו בהמלצות הרוב "טעות מצערת" וכאן טמונה הצביעות הגדולה.

איפה היה עתון "הארץ" וכל הכתבים המוועזעים והחרדים להגייתה הנפשית של החברה הישראלית כאשר נתגלתה פרשת שוד העתיקות של שר הבטחון? כולם

התעלמו מתופעת השחיתות הזו. רוב ה"עיתונים אפילו לא דיווחו על תשובותיהם של שרים לשאלות שהוגשו בכנסת על ידי אורי אבנרי. רבים תמכו וממשיכים עד היום לתמוך בגישה הפסולה לפיה תרומותיו של דיין לבטחון המדינה כל כך גדולות שעלינו לסלוח לו את עבירותיו הגלויות על החוק. ביצועיט, כאמור, אינו חייב להיות "צדיק" או "איסטניס".

אם שר בממשלת-ישראל רשאי לעבור על החוק, לגנוב, לשקר במצח נחושה בכנסת, לנצל את מעמדו להתעשרות ולא לשלם מס הכנסה — למה שמוטי פרידמן לא יעשה זאת? מי שמתקומם נגד מסקנות ועדת-תיקון, חייב עתה, מאתם מניעים עצמם, לבדוק מחדש את שתיקתו בפרשת דיין. מי שתובע היום את פיטוריו של מוטי פרידמן וצבי דינשוטיין (כן, כן, מר יואל מרקוס אני מדבר, בין השאר, גם אליו!) חייב לתבוע גם את פיטוריו של שר הבטחון או לפחות את הקמתה של ועדת חקירה אשר תחקור את הפרשה על סמך הגילויים שנתפרסמו על ידינו ועל סמך הסחורה הגנובה המצוייה עד היום בביתו של דיין. רדיפת צדק תובעת עיקביות. לא ייתכן לנהוג במידה של איפה ואיפה בבעיות יסודיות כל כך.

הממשלה מנסה לצאת עתה מהסבך על ידי גרימה להתפוררותו של מוטי פרידמן אך לדעתי יהיה בפתרון זה משום קריעת בד מגב המעיל כדי לתקן בו את החור בשרוול. יש להוציא את המסקנות המש"תמעות מתוך מימצאי ועדת החקירה ול"פטר את מר פרידמן גם אחרי שיתפטר. אותו הדבר אמור ביחס למר צבי דינשוטיין, ואם יש מקום להעמידם לדין על העבירות שנתגלו במיצאי הוועדה — יש להעמידם לדין, לא ייתכן לעקור את הנגע מן השורש מבלי לשאול גם מה היה חלקו של השר ספיר בפרשה המבישה הזו ומבלי לבדוק מחדש את פרשת העתיקות של דיין. דבר אחד קשור בשני. מה שמור"חר לדין מותר לפרידמן ומותר לי ולך!

חשבון עובר ושב

מאורע תרבותי

לוא חיו שואלים אותי מה האירוע התרבותי של ישראל בחודשים האחרונים, הייתי מצביע על הופעת המילון לעברית מדוברת של דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה. ומאורע זה שקול בעיני לפחות כמו הופעת גליון חדש של "מאזנים" או חלוקת פרס ביאליק ליושבים.

בכלל, אין שפה לא-מדוברת. רק שפה מדוברת היא שפה חיה. בשלושה דורות של ציונות בארץ נוצרה שפה חדשה, שחוקרי הלשון מתעלמים ממנה כאילו לא ייתה, והיא אצלם בחזקת מזרז. לי אישית אין ספק, כמו שאין למחברי הספר שפא, שאם המלים יזכרו, פרדס, פתשגן, מינקס וכרטיס הן מלים עבריות לגיטימיות, כך גם המיקרה של ברזק, בלגן ועוד. שלא לדבר על ביטויים שנלקחו מהעברית בטוהרה, כמו מצוברח, נשבר לי ומתרומם.

כאשר אתה מעיין במילון, אתה נוכח לתדהמתך שדור של ילדים של הגננת יצר כאן שפה עשירה, ששום אקדמיה ללשון לא זכתה ליצור, לפחות לא מבחינת החיקף. אבל אולי, וזה כמובן לא ענייני של המילון, המהפכה אינה בעצם הכנסתן של מלים וביטויים חדשים לשפה. מה שהשתנה כאן הוא הזיקודק, אופן בניית המשפט, הסיגנון כולו. מי שכותב עברית מדוברת — ואין עברית מבלעדי העברית המדוברת — אינו יכול לכתוב: "היה ישרון מהדס סחור-סחור בגרם המעלות העולה הברדקת, ובינו לבינו היה מתחרה באותה פוסטמה שלא עזבה לו. יבוא עלי, התריס כלפי שמיא, אם שוב אשים עליך קצוץ בחיכוך וביומיכוך!"

ובכלל, יצירה עצמאית עדיפה על הצגת שקספיר, במה שנוגע לתרבות, והידיד שלוש פעמים לאלה שטרחו והגישו לנו פנינה זו.

במה חופשית

הגיעו אלי לאחרונה מיספר תלונות, כי אילו אינני פותח את המדור שלי לתגובות של קוראים. זו עלילת-שווא, שאין לה במה להיאחז. (א) הקטע על עמוס קינן, המתפרסם כאן השבוע, מוכיח את הדיסוף הגמור. אין אני יכול שלא להדפיס דברים של טעם, גם אם הם עוסקים בי, במיקרה, בצורה חיונית? אפשר להאשים אותי כי הרבה דברים, אך להאשים אותי בסתימת פיותיהם של אנשים המדברים בשבתי —